

SUCCESS STORY

Povećan izvoz malina povećava radna mesta i prihode na Kosovu

Više sorti, bolji uzgoj i marketing čine da prodaja voća uzleti

foto: program Razvoj poljoprivrede i ruralne mogućnosti

Pokazuje se da je sitno, osetljivo voće, malina zamrznuća za izvoz, visoko profitabilna na Kosovu

“Preporučila bih svima da gaje malinu. Ona je čista kultura a dobit je velika.”

Novembar 2015 – Uzgoj maline je brzorastuć i unosan posao na Kosovu. Ovo je vrlo dobra vest u zemlji koja ima najvišu stopu nezaposlenosti i jednu od najnižih stopa izvoza u Evropi.

Agim Veliu, gradonačelnik Podujeva/Podujevë je istakao kako je pre nekoliko godina naučna studija pokazala da bi zemljište i klima u njegovoj opštini bili idealni za uzgoj maline. S obzirom da je USAID u potrazi za jačanjem javnih/ privatnih partnerstava za poboljšanje poljoprivrednih prihoda, on je snažno uložio napore opštine prema inicijativi.

Kroz aranžmane podele troškova sa opštinom, USAID je, u proleće 2014.godine obezbedila 160.000 sadnica malina za 28 poljoprivrednika, a opština je tim poljoprivrednicima dala opremu za navodnjavanje. U cilju podrške lokalnim malinarima, USAID je pomogla u osnivanju udruženja malinara i poljoprivrednicima omogućila prodaju obezbeđivanjem tržišnih veza sa evropskim kupcima. Kao rezultat toga, velika većina malina proizvedenih ove godine u opštini je izvezena.

Aferdita Murati, poljoprivrednica u Podujevu/Podujevë, živela je i radila sa svojom porodicom u Hrvatskoj radeći sezonske poslove sa raznim voćem i povrćem. Ranije su jedva sastavljali kraj sa krajem. Ponosni su što su se vratili na Kosovo i nakon samo godinu dana gajenja malina na sopstvenom zemljištu planiraju da naredne godine prošire područje gajenja. Njena deca studiraju finansije i pomažu u porodičnom poslu kako bi na najbolji način iskoristili svoje plodno zemljište. Planovi za budućnost uključuju zapošljavanje žena i studenata u što većem broju, kako bi poboljšali i njihove prihode.

“Svima bih preporučila da gaje malinu. Ona je čista kultura, a dobit je velika,” kaže Myzafere Bryma, malinarka koja takođe proizvodi i svoj džem.

Pre nekoliko godina, maline su na Kosovu bile marginalna kultura koja se gajila samo u malim količinama za lokalnu potrošnju a retko za komercijalnu. USAID je kroz program Razvoj poljoprivrede i ruralne mogućnosti usmerena na kulture sa najvećim ekonomskim potencijalom.

USAID je uvela nove sorte maline, što je značajno produžilo sezonu sazrevanja, zajedno sa novim načinima gajenja, pakovanja i njihovog plasmana. Ove intervencije dovode do dramatičnog porasta kvaliteta i količina maline, roda po biljci, broja radnika potrebnih za staranje o biljkama-i prihoda kako za sezonske radnike tako i za vlasnike farmi.

U različitim regionima na Kosovu, malina se trenutno gaji na oko 400 hektara. Pomoć USAID-a za 500 proizvođača malina je znatno povećala rod po hektaru, a ukupna prodaja se gotovo utrostručila u odnosu na prošlu

godinu. Sa jednog hektara malina, malinar bi, ove godine, mogao da očekuje oko 11.950 dolara. Ove godine je bilo zaposleno oko 1.500 sezonskih radnika kako bi pomogli da se proizvede 1100 tona kosovskih malina, od kojih je 98 posto izvezeno u inostranstvo.

Na ovogodišnjoj manifestaciji promocije malina u Podujevu/ Podujevë kosovski premijer Isa Mustafa je pohvalio ekonomske rezultate i kontinuiran potencijal maline.

Alban i Albana Hasani, brat i sestra od petoro koji rade na porodičnoj farmi malina u vlasništvu njihovog oca, napominju da je ova godina puno bolja nego prošla. Iako planira da postane učitelj, Albana namerava da, u nekoj formi, ostane uključena u gajenje malina –a Alban je za svoju profesiju izabrao poljoprivredu. Njihova porodica je ranije gajila žitarice, ali sada nameravaju da prošire svoj malinjak i prerađuju voće radi dodatnih prihoda.

Opština Podujevo/ Podujevë planira da u narednoj godini iz opštinskog budžeta dodeli oko 108,588 dolara u cilju daljeg proširenja proizvodnje malina. Ostale opštine takođe nameravaju da nastave svoje partnerstvo sa USAID-om i malinarima, nastave proširenje sektora i obezbede nova radna mesta za građane Kosova.

USAID-ov program Razvoj poljoprivrede i ruralne mogućnosti koji je počeo u aprilu 2015.godine ima za cilj da, kroz tehničku pomoć i grantove poljoprivrednicima, preduzećima i drugim organizacijama u ciljnim lancima vrednosti, razvije konkurentniji poljoprivredni sektor na Kosovu.